

Odlična ljetna vijest za sve knjigoljupce!

Nakon Amerike u kojoj su FREZ zone uobičajene i Hrvatska će se ucrtati na kartu zemalja koja svojim građanima i turistima nudi zone besplatnog čitanja. FREZ (Free Reading Zones) je projekt svjetskih izdavača, knjižnica, i ostalih organizacija koje se zalažu za promidžbu pismenosti i čitanja. U suradnji s državnim službama i privatnim sponzorima, FREZ pretvara javne i private prostore (parkove, bolnice, vlakove, autobuse, plaže, škole, trgovine, hotele, fakultete) u zone u kojima su knjige dostupne za čitanje na svim uređajima (smartphone i tablet) instantno i besplatno

Misija FREZ-a je da se maksimalno iskoristi potencijal digitalne knjige koja u istom trenutku može biti dostupna svakom čitatelju bilo gdje na svijetu. Glavni partneri FREZ-a su često gradske knjižnice koje tim putem 'donose' knjige među ljude (jer oni više ne moraju biti fizički prisutni u knjižnici da se ulogiraju i čitaju). Dakle, knjižnice istupaju izvan okvira svojih zidova i postaju 'distributeri.'

Osoba treba samo biti "u zoni" i *downloadirati* besplatni *reading app*. Nakon toga čitati se može online ili offline. Kad se napusti "free reading" zona, čitanje se može nastaviti bilo gdje ako je osoba član gradske knjižnice. Prvi svjetski FREZ pokrenut je u bolnici u Houstonu; pacijenti unutar bolnice (kao i svi ostali koji su u tom prostoru) imaju besplatan pristup knjigama (i ne samo pacijenti nego i svi koji se nalaze unutar bolnice, uključujući posjetitelje, liječnike i ostale zaposlenike); ostali FREZ projekti u Americi trenutno uključuju aerodrome, željezničke stanice, urbane parkove, fakultete, škole, plaže, trgovine...

Trenutno se kolekcija sastoji od stotinjak tisuća knjiga na nekoliko jezika (za odrasle i djecu; za razonodu i obrazovanje) od poznatih svjetskih izdavača i raste tjedno. Novi izdavači se dodaju listi na tjednoj bazi. Najveća količina knjiga je na engleskom jeziku, ali sve ih je više na svim ostalim svjetskim jezicima.

Direktorica projekta je Mirela Rončević, urednica i književna kritičarka iz New York-a, kao i glavni urednik portala No Shelf Required (fokusan na promidžbu digitalne knjige kao glavnog 'vehicle'). Na projektu FREZ Mirela Rončević surađuje sa Izraelskom firmom, Total Boox, koja ustupa korištenje vrhunskog "reading appa" u svim zonama.

"Živimo u svijetu u kojem više od 90 posto ljudi nije fakultetski obrazovano. U tom istom svijetu, stotine tisuća knjiga je dostupno samo malom dijelu populacije u najrazvijenim zemljama iako one mogu istovremeno biti dostupne svakom čovjeku na planeti. Zašto onda nisu? FREZ je pokušaj da se brišu nepotrebne granice i kreira svijet u kojem je pristup knjizi (u svakom obliku) pravo, a ne privilegija. Danas bolnica u Houstonu. Sutra zračna luka u Njemačkoj. Prekosutra škola u Zambiji. Zašto ne i plaža u Hrvatskoj.", ističe Mirela Rončević.

Kad netko spomene digitalnu knjigu ljudi često 'brane' svoje 'emocije' prema printanoj knjizi i njihovoj emocionalnoj vezi prema papiru. To je zaista nepotrebno, jer ne postoji konkurencija između papira i digitalne knjige. To su dva različita formata koja prenose znanje i pisanu riječ na dva različita načina. Oba se trebaju maksimalno iskoristiti. Oba imaju i prednosti. Ali samo jedan od njih može pretvoriti cijeli svijet u besplatnu 'zonu čitanja'. "Samo jedan od njih ti omogućava da sa sobom poneseš tisuće knjiga na odmor. Samo jedan od njih ti može 'donijeti' gradsku knjižnicu u omiljeni café u gradu. Tehnologija koja omogućava digitalno čitanje sve je sofisticiranija. Reading apps poput Total Boox mogu se koristiti na svim uređajima." - izjavila je Mirela Rončević.